

НАПРЯМИ ТА ФОРМИ ІНВЕСТУВАННЯ В НАУКОВО-ТЕХНІЧНУ Й ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Гоцуляк Л. В.

Анотація. Статтю присвячено актуальним питанням пошуку інвестиційних джерел із метою реалізації повною мірою науково-технічного й інноваційного потенціалу країни. Адже, як свідчить сьогодення ситуація, сучасна економіка розвинених країн рухається у бік інноваційного вектора розвитку. На основі відповідних статистичних даних здійснено аналіз поточного стану інвестування науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні. Здійснюючи відповідні співставлення політики інвестування України та деяких країн ЄС, простежено пряму залежність між рівнем інноваційності країни та рівнем її економічного розвитку. Зроблено висновки й окреслено подальші кроки щодо створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні.

Ключові слова: інновації, інноваційна економіка, інвестування, інвестиційна діяльність, інноваційний потенціал, венчурне інвестування.

НАПРАВЛЕНИЯ И ФОРМЫ ИНВЕСТИРОВАНИЯ В НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКУЮ И ИННОВАЦИОННУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В УКРАИНЕ

Гоцуляк Л. В.

Аннотация. Статья посвящена актуальным вопросам поиска инвестиционных источников с целью реализации в полной мере научно-технического и инновационного потенциала страны. Ведь, как показывает сегодняшняя ситуация, современная экономика развитых стран движется в сторону инновационного вектора развития. На основе соответствующих статистических данных проведен анализ текущего состояния инвестирования научно-технической и инновационной деятельности в Украине. Осуществляя соответствующие сопоставления политики инвестирования Украины и некоторых стран ЕС, прослежена прямая зависимость между уровнем инновационности страны и уровнем ее экономического развития. Сделаны выводы и намечены дальнейшие шаги по созданию благоприятного инвестиционного климата в Украине.

Ключевые слова: инновации, инновационная экономика, инвестиции, инвестиционная деятельность, инновационный потенциал, венчурное инвестирование.

PRIORITY COMMODITY GROUPS IN THE STRUCTURE OF INDUSTRIAL PRODUCTION EXPORT OF UKRAINE'S WESTERN REGION

L. Gotsuliak

Abstract. The article is devoted to urgent issues of searching for investment sources to realize in full the scientific, technological and innovation potential of the country. The choice of the theme is substantiated by the fact that, as indicated by the current situation, the modern economy of developed countries is moving in the direction of the innovative vector of development. On the basis of relevant statistical data the present state of scientific and technical investment and innovation activity in Ukraine is analyzed. Through corresponding comparisons of the investment policy of Ukraine and the EU, the direct relationship between the level of innovation of the country and the level of economic development is traced. The conclusions are made and further steps to create a favorable investment climate in Ukraine are outlined.

Keywords: innovation, innovative economy, investment, innovation potential, venture investment.

Постановка проблеми. У ХХІ ст. глобалізаційні процеси спричинили загострення міжнародної конкуренції за ринки збуту, країни змушені прискореними темпами накопичувати передові досягнення науки та техніки. Розвинені країни Заходу є яскравим прикладом правильності обраного шляху – формування іннова-

ційної економіки, (економіки знань як найвищого рівня інноваційної економіки), розвитку високих технологій, формування відповідних бізнес-процесів та ІТ-систем. Відповідно до даних «The Global Innovation Index – 2016» за рівнем інноваційності економіки Україна посіла 34 місце, поступаючись таким лідерам, як Швейцарія, США, Швеція, Сінгапур, Великобританія тощо [10]. Цей перелік складено із урахуванням «якості інновацій», кількості заявок на патенти, наукових публікацій тощо. Не важко пересвідчитися, є пряма залежність між інноваційністю економіки та рівнем економічного розвитку країни.

Інноваційний шлях розвитку економіки обумовлює вибір відповідних форм і стратегічних напрямів інвестування інноваційних проектів. Мають враховуватися практика використання специфічних джерел фінансування залежно від ринкової ситуації, правильність вибору методів фінансування, плани поточної та стратегічної діяльності розвитку країни. Інвестування зводиться до забезпечення інноваційних проектів необхідними фінансовими ресурсами, які здатні будуть реалізувати науково-технічний та інноваційний потенціал країни. У зв'язку з цим актуальним постає питання щодо вибору найбільш пріоритетних і стратегічно важливих напрямків у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності України, найбільш оптимальних форм інвестування. Потребують більш детального вивчення напрямки та можливості взаємодії на рівні держави, а також бізнесу та суспільства у вирішенні складного на сьогодні завдання становлення економіки України на шлях інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інновації та інвестиції були предметом пізнання багатьох зарубіжних і вітчизняних науковців. Основоположні аспекти розуміння інноваційної діяльності закладені такими науковцями, як М. Кондратьєв, Г. Менш, М. Туган-Барановський, Й. Шумпетер, а також І. Бланк, М. Гусакова, С. Валдайцев, А. Шматко та ін. У свою чергу, базове розуміння інвестицій на макроекономічному рівні, у науковій парадигмі пізнання закладено у працях таких відомих науковців, як С. Брю, Е. Долан, Дж. Кейнс, К. Макконнелл, Д. Ліндсей, Х. Лоббес. Окремо слід зупинитися на вітчизняному доробку проблем науково-технічної та інноваційної діяльності, значення інвестування в їх розв'язанні для економіки України. Під кутом інноваційно-інвестиційної діяльності здійснювали свої дослідження Л. Білоусова, Я. Дюкова, С. Заїка, О. Кондратов, А. Кузнецова, І. Лозинський, Г. Поліщук, В. Токар, В. Чернобаєв, Л. Штефан та ін.

Формування мети статті (постановка завдання). Незважаючи на досить значний науковий доробок, прискорені теми економічного розвитку, які вочевидь характерні для більшості країн ХХІ ст. і змушують вітчизняних науковців щоразу спрямовувати свої праці у бік пошуку нових інструментів вирішення важливих проблем науково-технічної та інноваційної діяльності залежно від ситуації, яка склалася в країні та світі. Адже науково-технічний прогрес не стоїть на місці, як і не стоїть на місці світова наукова еліта. Саме тому важливий пошук оптимальних напрямів і форм інвестування інновацій на шляху становлення інноваційної економіки.

Задля реалізації мети статті буде вивчено поточний стан наукової та науково-технічної діяльності в Україні, стан інноваційної діяльності в економіці України за 2015 р. На основі отриманих результатів буде запропоновано інвестиційну стратегію забезпечення інноваційності економіки України в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Свого часу, визначаючи поняття інновацій, М. Кондратьєв розглядав їх у контексті хвильової теорії, надаючи їм інертної сили та вбачаючи в них неминучість подолання сили інерції, впливу середовища [5]. Й. Шумпетер розглядав їх як нововведення, що здатні вивести розвиток країни на суттєво новий рівень у контексті трансформаційних реформ [9]. З позиції Б. Санто, саме інновації призводять до створення нових поколінь виробів, технологій, здатних орієнтуватися на економічну вигоду та збільшений прибуток [7].

У науковій літературі надається велика кількість визначень цього поняття залежно від призначення та функцій (технічна, економічна, організаційно-управлінська тощо), також виділяють і характерні їхні ознаки, такі як масштаб, параметри життєвого циклу, закономірності процесу впровадження тощо. Науковці (М. Кондратьєв, В. Хартман, Б. Шумпетер, Е. Роджерс і ін.) трактують це поняття залежності від об'єкта і предмета свого дослідження. Але всі праці щодо міркувань із приводу інновацій пронизані єдиною думкою – це дифузійність інновацій, вплив на їх перебіг інформаційного потоку ззовні.

Беручи до уваги те, що інновації у своїй більшості потребують значних фінансових зусиль та підтримки, варто зупинитися на тому, що для підтримки на якісно новому рівні науково-технічної на інноваційній сфері потрібні різні варіанти та форми інвестицій. У цьому випадку доречно говорити про формування портфеля інвестицій. Форми фінансування інноваційних проектів при цьому можуть бути прямими та непрямими (О. Витвицька [1], О. Гладка [2], С. Заїка [3], Т. Климова [4]) та ін.

Пряме інвестування інноваційних проектів зазвичай здійснюється із залученням кредитів банків та інших позик, надходжень від емісійної діяльності; через венчурні фонди, самофінансування. Серед джерел фінансування інноваційних проектів слід назвати заставні кошти (отримані під заставу майна), доходи від продажу патентів, ліцензій на нові технології і ноу-хау. Особливо слід зупинитися і на таких формах інвестування, як форфейтинг і факторинг.

Серед непрямих форм інвестування інноваційної діяльності слід назвати ті, що спрямовані на матеріально-технічне, інформаційне й інше забезпечення проектів: оренда або лізинг, ліцензійні угоди, цінні папери тощо.

Відповідно до офіційної статистичної інформації в Україні протягом минулого 2015 р. у сфері науково-технічного сектора були задіяні 978 господарських одиниць, з яких майже половина державного та підприємницького сектора (44,3 % та 40,3 % відповідно) та 15,4 % вищої освіти. Розподіл суб'єктів за галузями демонструє рис. 1.

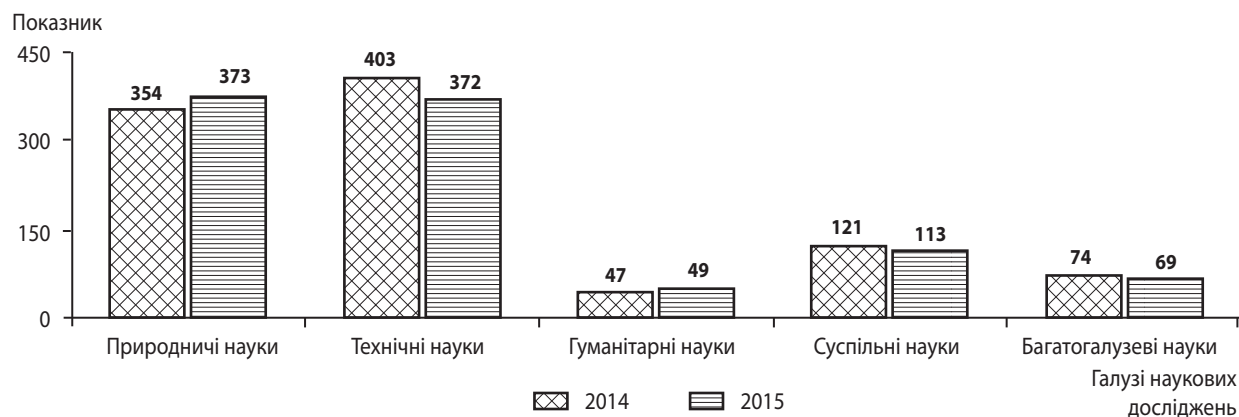

Рис. 1. Розподіл суб'єктів за галузями наукових досліджень в Україні протягом 2014–2015 рр. [11]

Загальну кількість робіт, які здійснювалися вітчизняними організаціями у 2015 р., розподілено таким чином: основна частка припадала на розробку ресурсозберігаючих технологій (35,4 %) та нових видів техніки (31,9 %); на створення нових методів і теорій припадало (16,5 %), нових видів виробів (9,9 %), нових технологій (7,5 %), нових сортів рослин, порід тварин (5,8 %). Для порівняння, серед європейських країн найбільша кількість інвестицій у науково-технічну сферу здійснюється такими країнами, як Швеція та Швейцарія, Австрія, Данія, Норвегія, Великобританія та Німеччина (частка обсягу витрат у ВВП країн була на рівні 2,5–4,5 %).

Що стосується фінансування, то виконання науково-технічних розробок в Україні у 2015 р. потребувало значної кількості інвестицій. Найбільшу частку вкладень становили бюджетні кошти (35,1 %), власні кошти (24,6 %) та кошти самих замовників (20,1 %). Іноземні інвестиції були на рівні позначки (18,2 %) (рис. 2).

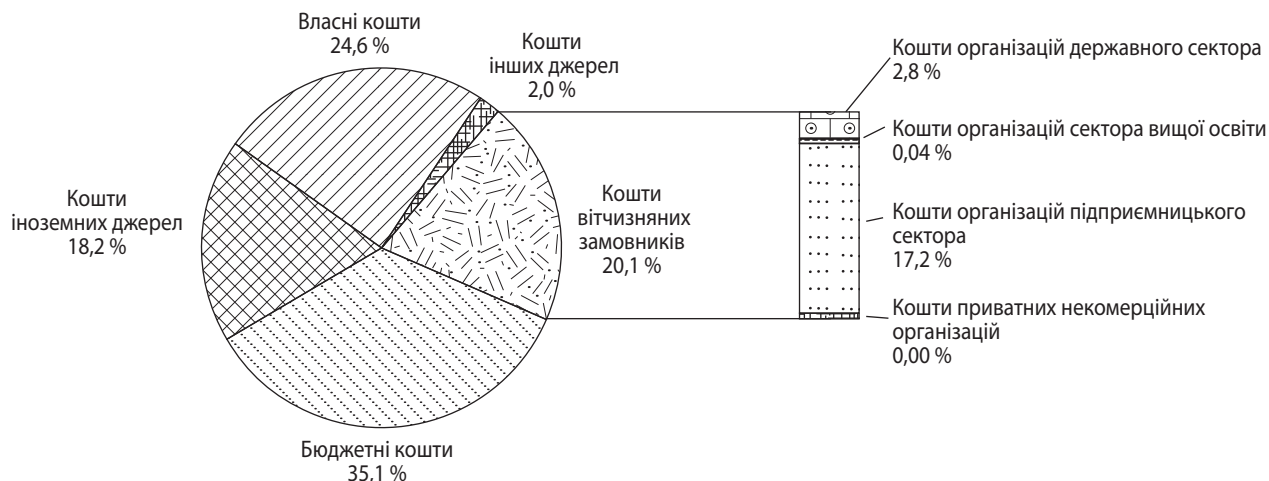

Рис. 2. Розподіл фінансування робіт науково-технічної сфери в Україні за 2015 р. [11]

Таким чином, в Україні інвестиції в науково-технічну сферу у 2015 р. продовжували здійснюватися за такими напрямками, як: розробка нових видів виробів і техніки, нових видів технологій, у тому числі у сфері ІТ, ресурсозберігаючих технологій та винахід нових сортів рослин і порід тварин, а також наукових методів і теорій.

Що стосується інноваційної діяльності промислових підприємств України, то у 2015 р. себе проявили 824 підприємства, які були зосереджені переважно у Полтавській, Харківській, Запорізькій, Херсонській, Івано-Франківській, Тернопільській та Львівській областях. За видами економічної діяльності це були підприємства фармацевтичної галузі (27,5 %), автотранспортної (25,2 %), комп'ютерної та електронної (27,5 %), нафтопереробної (19,8 %) тощо.

Інвестиції були спрямовані переважно у придбання машин, обладнання та програмне забезпечення – 80,6 %, науково-дослідні розробки – 14,8 %, знання – 0,6 % та інші витрати – 4 % (рис. 3).

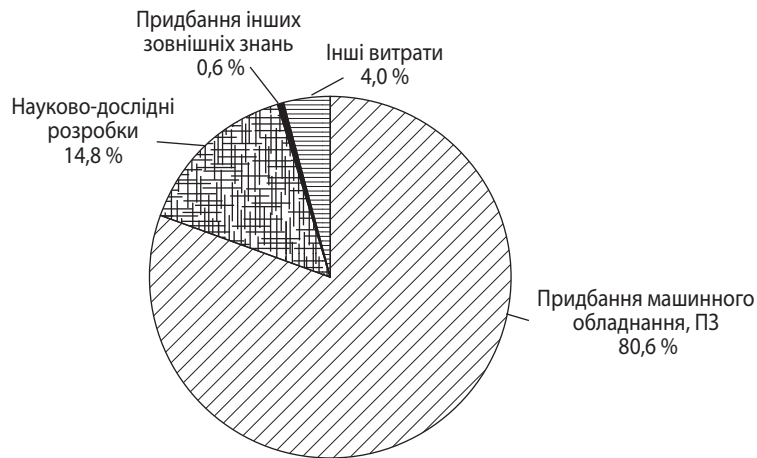

Рис. 3. Розподіл фінансування інноваційної сфери підприємств України за 2015 р. [11]

У 2015 р. промисловими вітчизняними підприємствами представлено 3136 інноваційних видів продукції, з яких: для ринкових потреб – 18,3 %, для підприємств – 81,7 %.

Основним джерелом фінансування виступали власні кошти (близько 87,2 %), іноземні інвестиції та інвестиції вітчизняних бізнесменів (7,2 %), кредити банків (3,1 %). Кошти державного бюджету (надані у 2015 р. одинадцяти підприємствам) становили мізерну кількість, що фактично демонструє неспроможність держави щодо розвитку інноваційного потенціалу країни, незважаючи на наявні стратегії щодо руху України до інноваційної економіки, в бік країн ЄС та Заходу. Незначне фінансування наразі здійснюється лише у стратегічно важливих пріоритетних напрямках, таких як енергетика, ресурсозберігаючі технології, альтернативні джерела енергії; ракетно-космічна галузь, авіа- та суднобудування, озброєння та військова техніка; індустрія наноматеріалів та нанотехнологій. Що стосується таких важливих галузей, як агропромисловість, металургія, фармацевтика, інформаційні та комунікаційні технології тощо, то тут у своїй переважній більшості вкладаються власні кошти та у незначній кількості – кошти іноземних інвесторів.

Таким чином, в Україні промисловими підприємствами у 2015 р. здійснювалася робота щодо впровадження нових видів машин, устаткування, приладів, апаратів, інноваційних видів продукції та новітніх процесів тощо. У 2015 р. інноваційно активними промисловими підприємствами впроваджувалися інновації (87,7 % від усієї сукупності), що значно менше докризового періоду.

Але доцільно зауважити, що в цілому кількість суб'єктів за галузями наукових досліджень в Україні за останній рік зменшилася, як і суттєво меншими стали розміри інвестицій у цю сферу. Криза 2013 р. вагомо похитнула можливості держави, як і викликала сумніви у інвесторів щодо доцільності вкладання коштів у ризиковані проекти науково-технічної сфери. Пріоритетними залишаються розвинені країни Заходу, адже інноваційні проекти мають високий відсоток прибутковості на вкладений капітал [6].

Можна стверджувати, що державному інвестуванню властива деяка однобічність, адже бюджетних асигнувань недостатньо для фінансування крупних інноваційних проектів. На цей час завдяки державному інвестуванню великих інноваційних проектів через їх недостатній обсяг більшість підприємств знаходяться на самоокупності. Очевидним є факт, що держава ще тривалий час буде не в змозі виступати інвестором багатьох дійсно важливих для країни науково-технічних розробок та інноваційних проектів промислових підприємств України.

Тому, доцільно для інвестування інноваційних проектів великих промислових підприємств використовувати такі джерела фінансування, які надходять із венчурних фондів. Незважаючи на досить обережний підхід до венчурного фінансування в Україні, в країнах ЄС ця практика себе зарекомендувала вже давно. Адже за правильного підходу та відповідних розрахунках інвестиційні проекти можуть бути досить прибутковими (приклад із Microsoft).

Розглядаючи вітчизняний ринок, фахівцями Європейської асоціації венчурного фінансування, а також експертами Української Асоціації Інвестиційного бізнесу (УАІБ) зазначається, що наразі Україна не може стати одержувачем венчурного капіталу, адже країна має низький кредитний рейтинг, високу корупційність і нестабільність політичної ситуації. Міжнародними рейтингами зафіксовано негативне втручання з боку держави та вплив на свободу ведення бізнесу, фіскальну свободу та свободу самореалізації через працю. Гово-

рячи про корупційність, не можна обійти стороною високі показники (індекс СРІ країни становить 27 із 100, 130 місце із 168 позицій) [8].

У той же час необхідно зазначити, що в країні ще достатньо не сформовані умови ефективного розвитку венчурного інвестування, що пояснюється неготовністю інвесторів вкладати фінанси в тривалі проекти. Адже зрозуміло, що необхідно брати до уваги величезний набір факторів, які мають вагоме значення щодо прийняття рішення про інвестування, до них належать: політичні та соціальні, економічні та виробничі, а також доступність виходу на інші ринки. Інвестиційний клімат країни тим нижчий, чим меншим є її імідж. Це означає, що повинні діяти більші пільги і поступки щодо залучення інвестиційних фінансових ресурсів. У ситуації очевидного поліпшення інвестиційного клімату держава тільки потім може послідовно знижувати відсоток преференцій, приводячи їх у відповідність до міжнародних стандартів і формуючи свій конкурентний інвестиційний ринок.

Зважаючи на цю ситуацію, необхідно працювати над створенням привабливого інвестиційного клімату для залучення іноземних інвестицій. Це, передусім, стосується необхідності удосконалення чинного інвестиційного законодавства України, у тому числі в управлінській сфері. На цей час в Україні існує ряд проблем, які негативно позначаються на інвестиційному кліматі й інвестиційній діяльності в країні в цілому. Серед них головними є: високий рівень корупції, наявність адміністративних бар'єрів; відсутність незалежних судів; рівень корпоративної культури, який не відповідає світовим стандартам. Забезпечення ефективної інвестиційної діяльності може відбуватися засобами реалізації відповідних заходів, серед яких: поступове наближення нормативно-правової бази з питань корпоративного управління до законодавства ЄС; удосконалення стандартів корпоративного інвестиційного управління; визначення та розмежування повноважень органів виконавчої влади у сфері корпоративних відносин; встановлення відповідних інвестиційних преференцій. Недоліками законодавства щодо іноземних інвестицій є відсутність регламентації захисту інвесторів від некомерційних ризиків; постійні зміни в оподаткуванні зовнішньоекономічної діяльності; низька ефективність регулювання фондового ринку; помилки валютного регулювання.

Беручи до уваги поточну ситуацію щодо інвестування науково-технічної та інноваційної сфер, розвиток корпоративного управління, варто створювати умови залучення капіталу ззовні та спрямовувати державні зусилля на таке: поступово наближати нормативно-правову базу до вимог цивілізованого світу; удосконалювати стандарти й етичну сторону ведення бізнесу. У цьому напрямку варто вивчити детальніше досвід європейських країн – Франції, Швеції, Швейцарії, Німеччини; азійських – Сінгапур, Малайзія, Китай, Гонконг, Індія; а також окремо США та Канади.

Також необхідно здійснити більш чітке розмежування повноважень органів виконавчої влади у сфері корпоративних відносин, не допускати протиправні дії з боку органів виконавчої влади, посилити рівень відповідальності за «дії», які віддаляють країну від шляху її гармонійного розвитку.

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок. На цей час ситуація така, що більшість науково-дослідницьких установ не здатні протистояти викликам сьогодення, конкурувати на рівних із країнами ЄС. Адже недостатність фінансування не дозволяє виходити за рамки можливого, здійснювати необхідні розробки та їх тестування. Проведений аналіз стану досліджень у цій сфері дозволяє стверджувати, що на сьогодні держава залишається у більшості випадків джерелом фінансування проектів. Очевидним є те, що необхідно знайти якомога швидше можливості зміщення центру відповідальності держави за фінансування також і на недержавний комерційний сектор. Також треба враховувати й те, що відсутність фінансових коштів, як правило, пояснюється їх переміщенням у сприятливі економічні зони, тобто за кордон.

Зважаючи на ситуацію у світі, на прагнення європейських країн до свого превалювання, не можна стояти осторонь прогресу в науково-технічній та інноваційній сферах цих країн. Адже їх результати іноді вражають своєю масштабністю, постійно відбувається трансфер технологій.

На наш погляд, основні трансформації щодо гармонізації діяльності в інноваційній сфері мають спиратися насамперед на якісних змінах у розумінні інструментів інвестиційних відносин. Це може досягатися засобами уточнення деяких положень, модифікації з метою прийняття таких важливих стратегічних рішень:

- здійснення поглиблених наукових досліджень, законодавчих уточнень і деталізації категорій як: переліку об'єктів інтелектуальної власності й умов їх інвестування; формування переліку джерел їх фінансування із розрахунками ступеня можливого ризику; переліку найбільш пріоритетних сфер для гарантованого прибутку;
- формування та закріплення у вітчизняному законодавстві розширеного переліку договорів інвестиційного характеру. Особливу увагу слід приділити визнанню інвестиційними ряду договорів, а саме фінансового лізингу (договір фінансового лізингу як різновид фінансового кредиту), франчайзингу (наразі договір комерційної концесії), договорів про сумісну діяльність тощо;
- законодавчого закріплення та підтримання такої важливої форми інвестиційної діяльності, як самоінвестування (йдеться про самостійне розпорядження власним прибутком задля реалізації свого інвестиційного проекту, що має передбачати певні види преференцій);

– доцільними будуть наукові розвідки щодо вивчення практики застосування кожного із найбільш популярних інвестиційних договорів і форм здійснення інвестування країнами ЄС, їх результативності для окремо взятої галузі.

Література: 1. Витвицька О. Д. Особливості формування механізму регулювання інвестування інновацій в сучасних умовах. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2013. Вип. 181, ч. 4. С. 85–90. 2. Гладка О. В. Правовідносини комерційної концесії як ефективна форма інноваційного інвестування. *Правова доктрина – основа формування правової системи держави*. – матеріали // *Правова доктрина України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (Харків, 20–21 листоп. 2013 р./Нац. акад. прав. наук України, 2013. С. 775–777. 3. Заїка С. О. Венчурні інвестиції: світовий досвід залучення та перспективи використання в Україні. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2014. Вип. 149. С. 147–152. 4. Климова Т. В. Формування портфеля інвестиційних проектів на підприємстві в умовах відсутності зовнішнього інвестування у розвиток виробництва: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22. Київ, 2008. 20 с. 5. Коротаяев А. В., Гринин Л. Е. Кондратьевские волны. Аспекты и перспективы/отв. ред. А. А. Акаев, Р. С. Гринберг, Л. Е. Гринин, А. В. Коротаяев, С. Ю. Малков. Волгоград: Учитель, 2012. С. 58–109. 6. Никифоров А. Е. Ризики інноваційно-інвестиційної діяльності та їх роль у розвитку економіки. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 8 (170). С. 45–53. 7. Санто Б. Инновация как средство экономического развития/общ. ред. и вступ. ст. Б. В. Сазонова. М.: Прогресс, 1990. 295 с. 8. Transparency International: Лише на один бал піднялась Україна у світовому рейтингу сприйняття корупції // *Новый формат: информ.-аналит. портал*. URL: <http://nf.dp.ua/2016/01/lyshe-na-odyn-bal-pidnyalas-ukrayina-u-svitovomu-reytnhu-sprynyattya-koruptsiyi/>. 9. Шумпетер Й. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, капиталов, кредита, процента и цикла конъюнктуры). М.: Директ-Медиа, 2007. 156 с. 10. Global Innovation Index 2016 rankings. URL: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2016-intro5.pdf. 11. Статистичні Звіти Державної служби статистики України (2014–2015 рр.) // *Державна служба статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

References: 1. Vytvytska O. D. *Osoblyvosti formuvannia mekhanizmu rehuliuвання investuvannia innovatsii v suchasnykh umovakh* [Peculiarities of the Regulation Mechanism of Investment of Innovation in Modern Conditions]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*. 2013. Issue 181, Vol. 4. P. 85–90. 2. Hladka O. V. *Pravovidnosyny komertsiiinoi kontsesii yak efektyvna forma innovatsiinoho investuvannia*. *Pravova doktryna – osnova formuvannia pravovoi systemy derzhavy* // *Pravova doktryna Ukrainy: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (Kharkiv, 20–21 lystop. 2013 r./ Nats. akad. prav. nauk Ukrainy, 2013. P. 775–777. 3. Zaika S. O. *Venchurni investytsii: svitovyi dosvid zaluchennia ta perspektyvy vykorystannia v Ukraini* [Venture Investment: Global Experience of Attraction and Prospects in Ukraine]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva imeni Petra Vasylenka*. 2014. Issue 149. P. 147–152. 4. Klymova T. V. *Formuvannia portfelia investytsiinykh projektiv na pidpriemstvi v umovakh vidsutnosti zovnishnoho investuvannia u rozvytok vyrobnytstva*: avtoref. dys. ... kand. tekhn. nauk: 05.13.22. Kyiv, 2008. 20 p. 5. Korotayev A. V., Grinin L. Ye. *Kondratyevskiy volny. Aspekty i perspektivy*/otv. red. A. A. Akayev, R. S. Grinberg, L. E. Grinin, A. V. Korotayev, S. Yu. Malkov. Volgograd: Uchitel, 2012. P. 58–109. 6. Nykyforov A. Ye. *Ryzyky innovatsiino-investytsiinoi diialnosti ta yikh rol u rozvytku ekonomiky* [The Risks of Innovation and Investment Activity and Their Role in the Development of the Economy]. *Aktualni problemy ekonomiky*. 2015. No. 8 (170). P. 45–53. 7. Santo B. *Innovatsiya kak sredstvo ekonomicheskogo razvitiya/obshh. red. i vstup. st. B. V. Sazonova*. M.: Progress, 1990. 295 p. 8. Transparency International: *Lyshe na ody bal pidnyalas Ukraina u svitovomu reytynhu spryniatia koruptsii* // *Novyi format: inform.-analit. portal*. URL: <http://nf.dp.ua/2016/01/lyshe-na-odyn-bal-pidnyalas-ukrayina-u-svitovomu-reytnhu-sprynyattya-koruptsiyi/>. 9. Shumpeter Y. *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya (issledovaniye predprinimatelskoy pribyli, kapitalov, kredita, protsenta i tsikla konyunktury)*. M.: Direkt-Media, 2007. 156 p. 10. Global Innovation Index 2016 rankings. URL: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2016-intro5.pdf. 11. *Statystychni Zvity Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy (2014–2015 rr.)* // *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Інформація про автора

Гоцуляк Людмила Володимирівна – аспірант кафедри політичної економії Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (проспект Перемоги, 54/10, м. Київ, 03680, Україна, e-mail: gotsulyaklyuda@gmail.com).

Информация об авторе

Гоцуляк Людмила Владимировна – аспирант кафедры политической экономии Киевского национального экономического университета имени Вадима Гетьмана (проспект Победы, 54/1, г. Киев, 03680, Украина, e-mail: gotsulyaklyuda@gmail.com).

Information about the author

L. Gotsuliak – Postgraduate Student of Department of Political Economy of V. Hetman Kyiv National Economic University (54/1 Peremogy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine; e-mail: gotsulyaklyuda@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
05.08.2016 р.*